

Egzamin maturalny

Lata 2002 - 2008

Opracowała Barbara Czarnecka-Cicha

WSTĘP

Co roku blisko pół miliona absolwentów szkół średnich przystępuje do egzaminu maturalnego. Jego celem jest sprawdzenie opanowania przez zdających wiadomości i umiejętności, które poświadczają ogólne wykształcenie, i uzyskanie informacji o osiągnięciach kolejnego pokolenia maturzystów. Większości zdających egzamin ten otwiera również drogę do dalszej nauki na wyższych uczelniach krajowych i zagranicznych, pełniąc rolę egzaminu wstępnego.

Aby zapewnić odpowiednią rangę egzaminu maturalnego stosuje się ustalone procedury zarówno w czasie tworzenia zestawów zadań, jak i podczas przeprowadzania i oceniania egzaminu. Zadania przygotowane przez odpowiednio wyszkolonych specjalistów są recenzowane przez co najmniej trzech profesorów wyższych uczelni, zajmujących się daną dziedziną. W celu zapewnienia obiektywności egzaminu, wszyscy zdający rozwiązują te same arkusze maturalne w tym samym czasie. Prace maturalne sprawdzane są zewnętrznie według wspólnego, szczegółowo opracowanego modelu oceniania. Model ten jest ostatecznie ustalany przez zespół doświadczonych ekspertów już po egzaminie, po przeczytaniu kilkuset autentycznych prac maturalnych, z uwzględnieniem różnych wariantów rozwiązań/odpowiedzi. Z tym modelem zapoznają się wszyscy egzaminatorzy podczas obowiązkowego szkolenia, którego ukończenie jest jednym z warunków przystąpienia do sprawdzania prac. Każda oceniona praca jest weryfikowana przez drugiego egzaminatora.

Punkty przyznane przez egzaminatorów są przeliczane na procenty. Wyniki wprowadzane są do systemu elektronicznego, z którego korzystają wyższe uczelnie w procesie rekrutacji. W celu umożliwienia porównania wyników z różnych przedmiotów w różnych latach stosuje się znormalizowaną skalę staninową.

Egzamin maturalny musi umożliwiać właściwą selekcję na wyższe uczelnie i zapewnić im dopływ odpowiedniej liczby kandydatów. Służy temu konsekwentne przestrzeganie ustalonych standardów wymagań egzaminacyjnych, wprowadzenie dwóch poziomów egzaminu oraz uwzględnienie w arkuszach maturalnych zadań o różnym stopniu trudności.

Tak ułożony egzamin maturalny z jednej strony pozwala najzdolniejszym absolwentom osiągnąć wysokie wyniki umożliwiające wstęp na prestiżowe kierunki renomowanych wyższych uczelni, a z drugiej strony daje szansę osobom przeciętnie przygotowanym/uzdolnionym na zdanie go i staranie się o kontynuowanie nauki na mniej "obleganych" kierunkach. Stosunkowo łatwo można ten egzamin zdać, ale trudno zdać go dobrze. Świadczą o tym prezentowane w naszych sprawozdaniach rezultaty – wysoka zdawalność przy umiarkowanej liczbie osób osiągających wysokie wyniki.

Egzamin maturalny dobrze więc pełni swoją funkcję egzaminu wstępnego na uczelnię oraz rzetelnie informuje o umiejętnościach maturzystów danego rocznika. Natomiast porównywanie wyników egzaminów w kolejnych latach jest utrudnione, gdyż od 2002 roku żadne dwie sesje egzaminu maturalnego nie odbyły się według tych samych zasad.

Większość wprowadzanych zmian miała na celu doskonalenie egzaminu maturalnego, ale ciągle zmiany powodują pewien niepokój i dezinformację, co utrudnia pracę komisjom egzaminacyjnym, dyrektorom szkół i nauczycielom. Ponadto różne zapisy występujące na świadectwach maturzystów z kolejnych lat utrudniają porównanie ich wyników i sprawiedliwą rekrutację na uczelnie.

GŁÓWNE ZMIANY W EGZAMINIE MATURALNYM W LATACH 2002 - 2008

1. Opracowany w 1994 roku, na prośbę ówczesnego ministra edukacji, raport niezależnych ekspertów wskazał na wprowadzenie egzaminów zewnętrznych jako najszybszą i najbardziej skuteczną metodę poprawy jakości systemu edukacji w Polsce, dającą jednocześnie możliwość stałego monitorowania tego systemu. W latach 1995 - 1999 w ramach programów "Nowa Matura" i SMART przygotowano pod kierunkiem ekspertów brytyjskich i holenderskich projekt egzaminu maturalnego z różnych przedmiotów.
2. W 1999 roku powstała Centralna Komisja Egzaminacyjna i okręgowe komisje egzaminacyjne, których zadaniem było przygotowanie egzaminów zewnętrznych na rok 2002. Opracowane zostały standardy wymagań egzaminacyjnych oraz struktura i forma egzaminu. Egzamin maturalny obejmował w części obowiązkowej cztery przedmioty, z których trzy - język polski, język obcy i matematyka - mogły być zdawane na poziomie podstawowym lub podstawowym i rozszerzonym, natomiast czwarty, wybrany z listy 10 podstawowych przedmiotów, mógł być zdawany tylko na poziomie rozszerzonym. Język polski i język obcy zdawane były w formie ustnej i pisemnej. Ponadto można było zdawać przedmioty dodatkowe, na poziomie rozszerzonym, ale niemające wpływu na zdanie matury i otrzymanie świadectwa. Próg zaliczenia dla poziomu podstawowego był 30% punktów możliwych do uzyskania, a dla poziomu rozszerzonego - 40%. Przedmiot dodatkowy, z którego maturzysta otrzymał mniej niż 40% punktów nie był zapisywany na świadectwie.

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 25 lipca 1998 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty. (Dz.U. 1998 nr 117, poz. 759).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 kwietnia 1999 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych. (Dz.U. 1999 nr 41, poz. 413).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lutego 2000 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów. (Dz.U. 2000 nr 17, poz. 215).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych. (Dz.U. 2001 nr 29, poz. 323).

3. W listopadzie 2001 roku nowo wybrana minister edukacji odwołała nowy egzamin maturalny dla wszystkich zdających w maju 2002 r. i przesunęła termin wprowadzenia tego egzaminu na 2005 rok, wyrażając jednak zgodę na przystąpienie do nowego egzaminu tych maturzystów, którzy pisemnie zadeklarują taką wolę.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 6 listopada 2001 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych. (Dz.U. 2001 nr 128, poz. 1419).

4. W maju 2002 roku prawie 7 tys. maturzystów zdawało Nową Maturę. W latach 2003 i 2004 można było jednak zdawać tylko "starą maturę"; w nowej formule odbywały się jedynie egzaminy dla osób poprawiających wyniki z egzaminu w roku 2002. Przystępowało do nich kilkaset osób w każdej sesji.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 24 kwietnia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych. (Dz.U. 2002 nr 46, poz. 433).

5. W 2003 roku opracowano nowe standardy wymagań egzaminacyjnych dostosowane do nowej formy egzaminu maturalnego. Strukturę tego egzaminu opisano dokładnie w rozporządzeniu MENiS z 7 września 2004 roku.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 kwietnia 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów. (Dz.U. 2003 nr 90, poz. 846).

6. W maju 2005 roku odbył się pierwszy ogólnopolski zewnętrzny egzamin maturalny. Każdy maturzysta zdawał w części obowiązkowej trzy przedmioty – język polski (ustny i pisemny), język obcy (ustny i pisemny) i przedmiot wybrany z listy 10 podstawowych przedmiotów (pisemny). Przedmioty te mogły być zdawane na poziomie podstawowym lub podstawowym i rozszerzonym. Ponadto można było zdawać przedmioty dodatkowe, na poziomie podstawowym i rozszerzonym, ale niemające wpływu na zdanie matury i otrzymanie świadectwa. Próg zaliczenia dla poziomu podstawowego był 30% punktów możliwych do uzyskania, a dla poziomu rozszerzonego nie wprowadzono progu zaliczenia. Przedmiot dodatkowy był zapisywany na świadectwie niezależnie od uzyskanego wyniku. Warunkiem zdania matury było uzyskanie co najmniej 30% punktów ze wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. (Dz.U. 2004 nr 199, poz. 2046).

7. W 2006 roku zmieniony został warunek zdania matury. Świadectwo dojrzałości otrzymywał również maturzysta, który z jednego egzaminu obowiązkowego (ustnego lub pisemnego) nie uzyskał wymaganych 30% punktów (tzw. amnestia maturalna).

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. (Dz.U. 2006 nr 164, poz. 1154).

8. W 2007 roku zmieniła się po raz kolejny forma egzaminu maturalnego. Osoby zdające egzamin na poziomie rozszerzonym nie przystępowały do egzaminu na poziomie podstawowym. Aby zrealizować zapisy występujące w obowiązującym rozporządzeniu o standardach wymagań egzaminacyjnych, do arkuszy na poziomie rozszerzonym dodano pewną liczbę zadań z poziomu podstawowego i odpowiednio wydłużono czas trwania tego egzaminu. Wprowadzono też 30% próg zaliczenia na poziomie rozszerzonym. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, pomimo wyroku o niekonstytucjonalności rozwiązań wprowadzonych rozporządzeniem z dnia 8 września 2006 r., ze względu na ustalone wcześniej wymagania rekrutacyjne uczelni, osobom zdającym na poziomie rozszerzonym dopisywano na świadectwie dojrzałości teoretyczny wynik z poziomu podstawowego, ustalony na podstawie specjalnie opracowanego przelicznika. Obowiązywała również "amnestia maturalna".

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. (Dz.U. 2006 nr 164, poz. 1154).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego. (Dz.U. 2007 nr 10, poz.70).

9. W sierpniu 2007 roku zmieniona została podstawa programowa z języka polskiego i matematyki, a następnie podjęto decyzję o uwzględnieniu tych zmian w arkuszach egzaminacyjnych z matematyki już w maju 2008 roku. Ponieważ Trybunał Konstytucyjny zakwestionował wprowadzenie

"amnestii maturalnej" i przelicznika jako niezgodnych z prawem, dodana została od 2008 roku dodatkowa sesja poprawkowa w sierpniu dla osób, które z jednego egzaminu obowiązkowego (ustnego lub pisemnego) nie uzyskały wymaganych 30% punktów.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. (Dz.U. 2007 nr 157, poz. 1100).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. (Dz.U. 2007 nr 83, poz. 562).

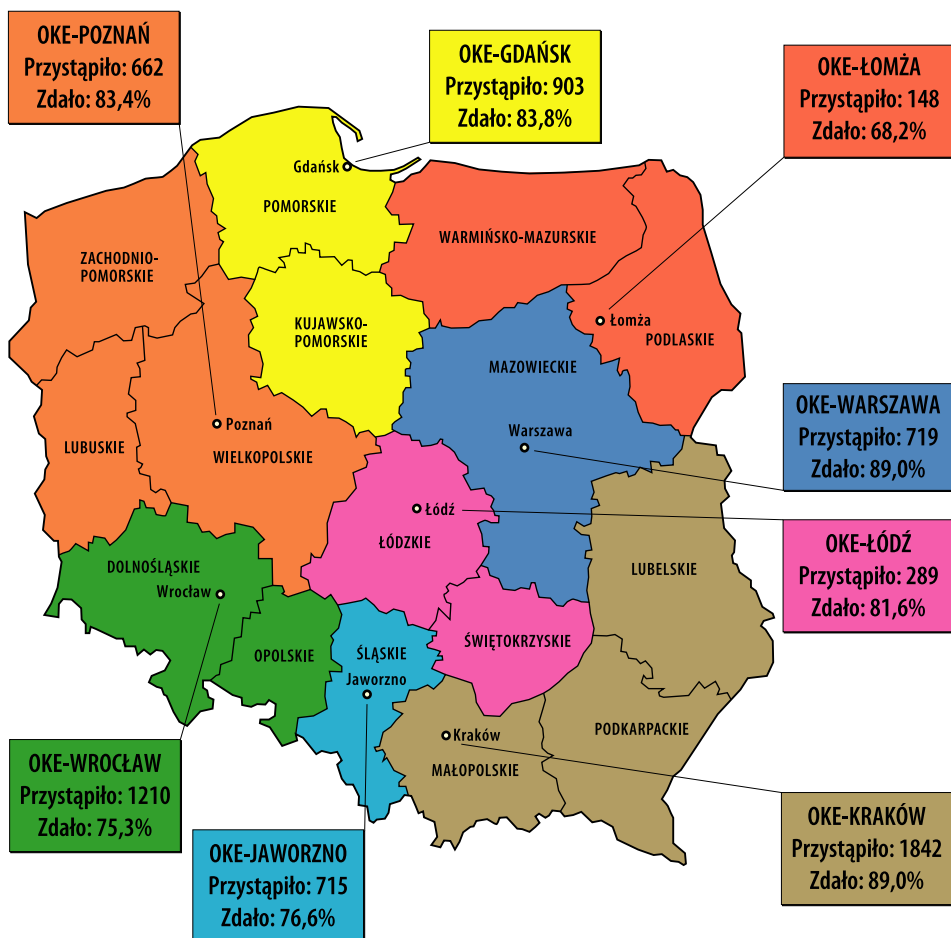
Poza zmianami opisanymi powyżej były jeszcze zmiany dotyczące harmonogramu, procedur oraz mniej istotne zmiany samego egzaminu.

PLANOWANE ZMIANY W EGZAMINIE MATURALNYM

1. W 2009 roku będzie możliwość wyboru egzaminu maturalnego z filozofii, a przedmioty takie jak informatyka oraz język łaciński i kultura antyczna będą mogły być zdawane jako przedmioty obowiązkowe na poziomie podstawowym lub rozszerzonym.
2. W 2010 roku wraca matematyka jako przedmiot obowiązkowy dla wszystkich zdających oraz rozważana jest możliwość przesunięcia wszystkich przedmiotów poza językiem polskim, językiem obcym i matematyką, do grupy przedmiotów dodatkowych.

PORÓWNANIE ZDAWALNOŚCI MATURY W LATACH 2002 - 2008

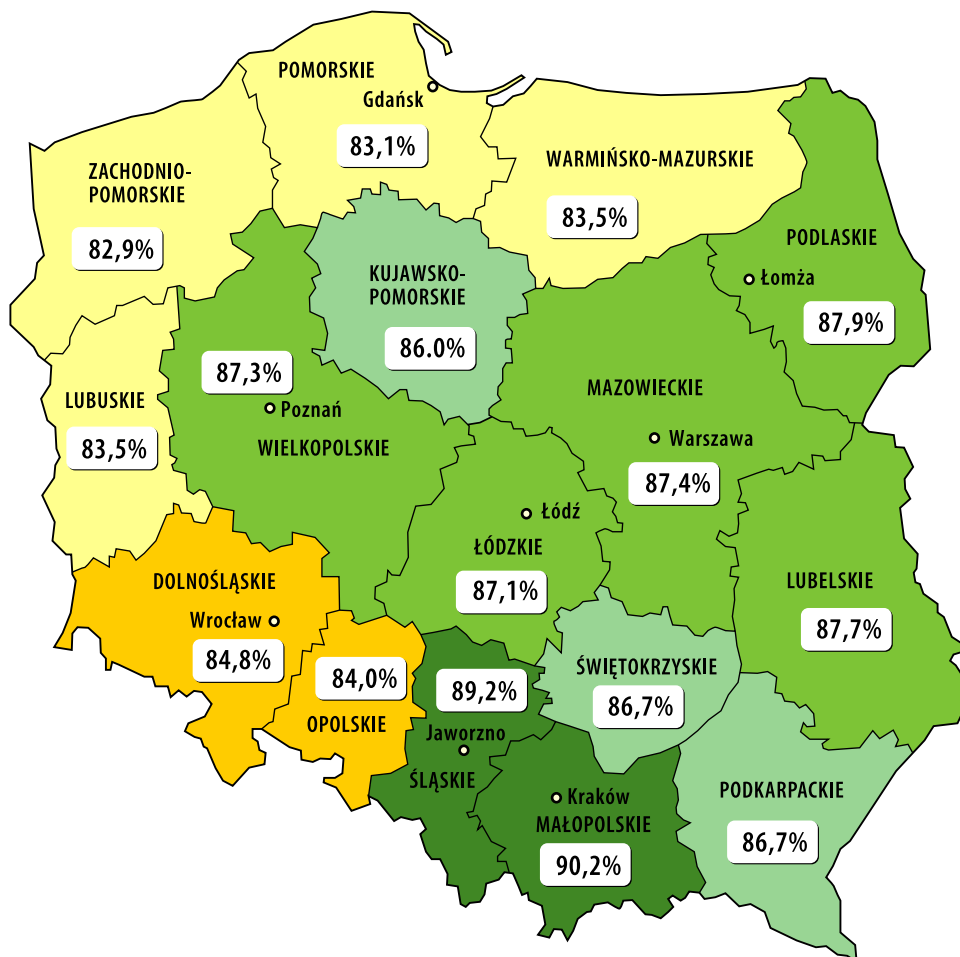
NOWA MATURA 2002

Do egzaminu przystąpiło w całej Polsce ok. **6,5 tys. osób**. Zdało **83%**.

Warunkiem zdania matury było uzyskanie co najmniej 30% punktów na poziomie podstawowym z języka polskiego, języka obcego, matematyki oraz 40% punktów z wybranego przedmiotu (zawsze na poziomie rozszerzonym). Aby zdać maturę na poziomie rozszerzonym trzeba było ponadto uzyskać 40% punktów z przedmiotów obowiązkowych na poziomie rozszerzonym.

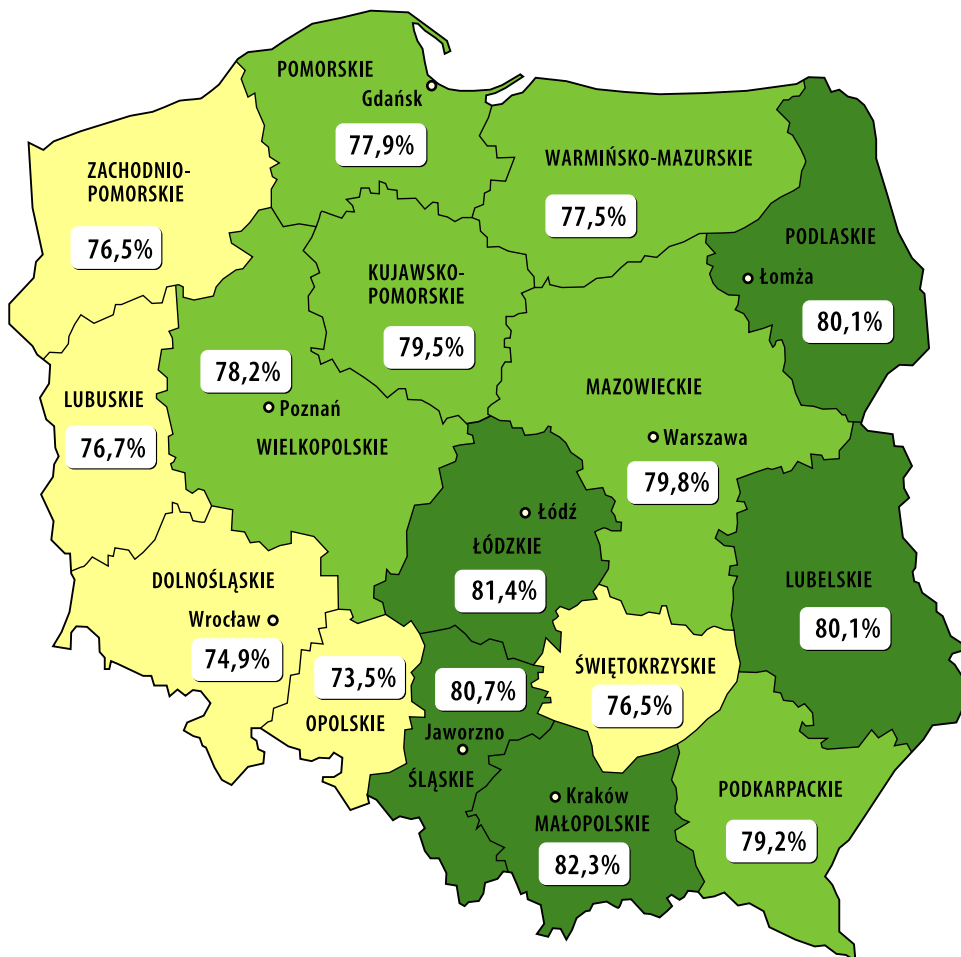
MATURA 2005

Do egzaminu przystąpiło w całej Polsce ok. **310 tys. osób**. Zdało **86,5%**, w tym w liceach ogólnokształcących 92,5%, w liceach profilowanych 67,1%.

Warunkiem zdania matury było uzyskanie co najmniej 30% punktów na poziomie podstawowym z języka polskiego, języka obcego i wybranego przedmiotu. Wynik ze zdawanego dodatkowo egzaminu na poziomie rozszerzonym nie wpływał na zdanie matury.

MATURA 2006

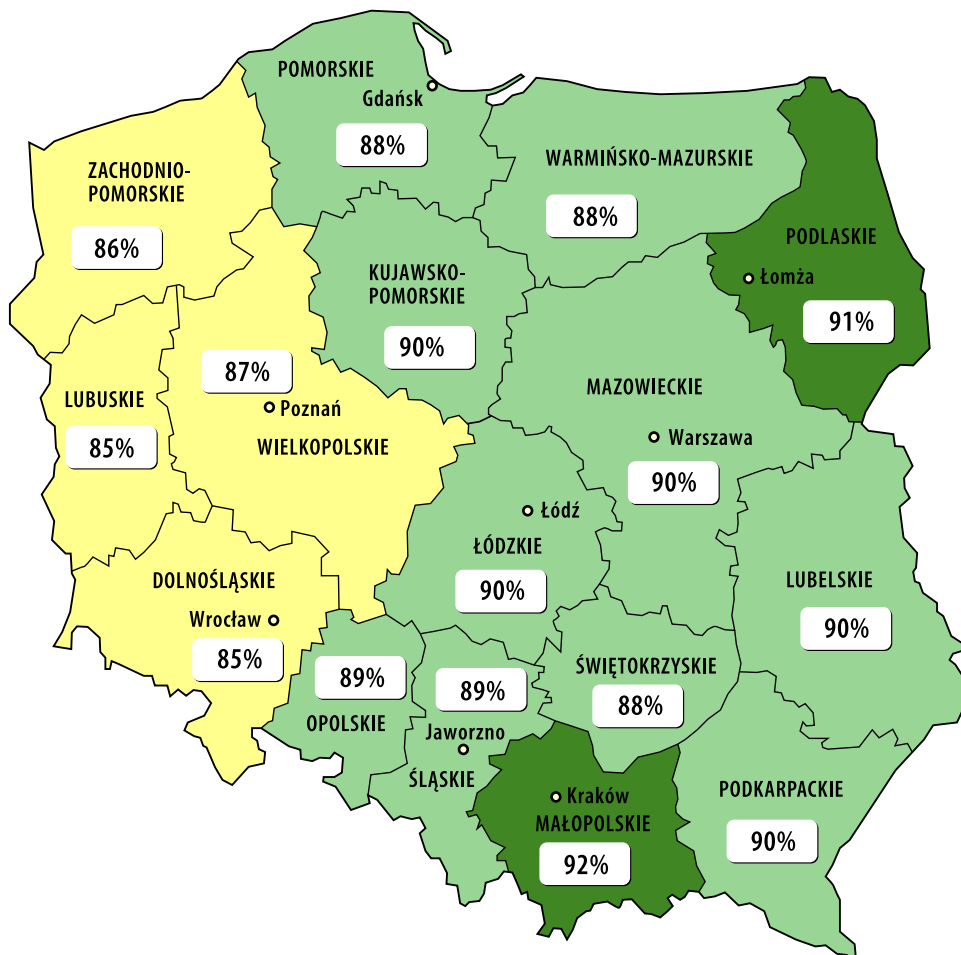

Do egzaminu przystąpiło w całej Polsce ok. **420 tys. osób**. Zdąło **79,0%**, w tym w liceach ogólnokształcących 89,6%, w liceach profilowanych 62,0%, w technikach 65,5%, w liceach uzupełniających 33,9%.

Po uwzględnieniu "amnestii maturalnej", która objęła ok. 55 tys. osób, zdawalność egzaminu wzrosła o 13%.

Warunkiem zdania matury było uzyskanie co najmniej 30% punktów na poziomie podstawowym z języka polskiego, języka obcego i wybranego przedmiotu. Wynik ze zdawanego dodatkowo egzaminu na poziomie rozszerzonym nie wpływał na zdanie matury. "Amnestia maturalna" umożliwiła zdanie matury przy uzyskaniu mniej niż 30% punktów z jednego przedmiotu.

MATURA 2007

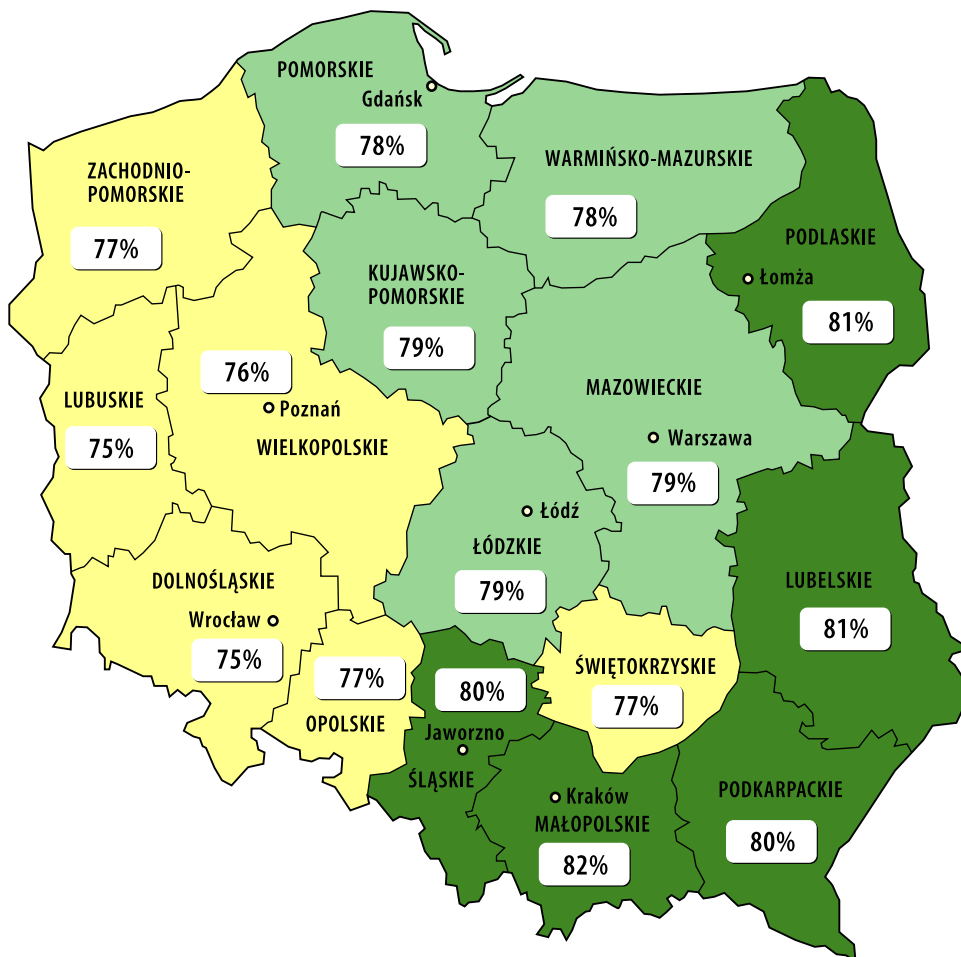

Do egzaminu przystąpiło w całej Polsce ok. **423 tys. osób**. Zdało **89,0%**, w tym w liceach ogólnokształcących 96%, w liceach profilowanych 81%, w technikach 82%, w liceach uzupełniających 58%, w technikach uzupełniających 54%.

Powyższe wyniki zostały wyliczone z uwzględnieniem obowiązującej w 2007 roku "amnestii maturalnej". Gdyby nie było "amnestii" zdawalność wyniosłaby 76%.

Warunkiem zdania matury było uzyskanie co najmniej 30% punktów na wybranym poziomie (podstawowym lub rozszerzonym) z języka polskiego, języka obcego i wybranego przedmiotu. "Amnestia maturalna" umożliwiała zdanie matury przy uzyskaniu mniej niż 30% punktów z jednego przedmiotu.

MATURA 2008

Do egzaminu przystąpiło w całej Polsce ponad **415 tys. osób**. Zdało **79%**, w tym w liceach ogólnokształcących 89%, w liceach profilowanych 63%, w technikumach 67%, w liceach uzupełniających 43%, w technikumach uzupełniających 32%.

Osoby, które nie zdały jednego egzaminu (11% zdających), mają prawo przystąpić do niego ponownie w sierpniu.

Warunki zdania egzaminu były podobne jak w roku 2007, ale bez "amnestii maturalnej". Gdyby obowiązywała "amnestia" zdawalność wyniosłaby 90%.

UWAGI

1. Pomimo zmieniających się warunków zaliczenia egzaminu, zdawalność matury zmieniała się w niewielkim stopniu i była porównywalna ze zdawalnością tzw. starej matury.
2. Zlikwidowanie obowiązkowego egzaminu z matematyki w 2005 roku poprawiło zdawalność o 3,5 pkt. proc. w stosunku do roku 2002.
3. Spadek zdawalności o 7,5 pkt. proc. w 2006 roku w stosunku do roku 2005 był spowodowany zwiększeniem liczby zdających o ok. 1/3, przez przystąpienie do egzaminu absolwentów techników i liceów uzupełniających. W ten sposób zwiększyła się grupa absolwentów osiągających statystycznie niższe wyniki. Ponadto, w 2006 roku, w celu zapewnienia większej samodzielności udzielania odpowiedzi, zaostrzono procedury dotyczące ściągania i wprowadzono wersje w zadaniach zamkniętych z języków obcych.
4. Pozorny wzrost zdawalności w roku 2007 był spowodowany automatycznym uwzględnieniem "amnestii maturalnej". Gdyby warunkiem zdania matury było uzyskanie 30% punktów na wybranym poziomie z każdego przedmiotu, zdawalność byłaby niższa o 3 pkt. proc. w stosunku do roku 2006. Być może był to efekt strategii maturzystów, wiedzących, że mogą nie zdać jednego przedmiotu.
5. Ostateczna zdawalność matury w 2008 roku będzie znana dopiero w sierpniu, po zakończeniu egzaminów poprawkowych, do których ma prawo przystąpić blisko 50 tys. maturzystów.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

**ul. Łucka 11
00-842 Warszawa**

**tel. 022 656 38 00, fax 022 656 37 57
e-mail: ckesekr@cke.edu.pl**

www.cke.edu.pl

Wydział Matur

**tel. 022 656 37 18, faks 022 656 37 27
e-mail: matura@cke.edu.pl**

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku
ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. (58) 320-55-90, fax (58) 320-55-91
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie
ul. Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. (32) 616-33-99, fax (32) 616-33-99 w.108
www.oke.jaworzno.pl oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
al. F. Focha 39, 30-119 Kraków
tel. (12) 618-12-01, fax (12) 618-12-00
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
ul. Nowa 2, 18-400 Łomża
tel. /fax (86) 216-44-95
www.oke.lomza.com sekretariat@oke.lomza.com

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi
ul. Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. (42) 634-91-33, fax (42) 634-91-54
www.komisja.pl komisja@komisja.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. (61) 854-01-60, fax (61) 852-14-41
www.oke.poznan.pl sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
ul. Grzybowska 77, 00-844 Warszawa
tel. (22) 457-03-35, fax (22) 457-03-45
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu
ul. Ziełńskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. (71) 785-18-52, fax (71) 785-18-73
www.oke.wroc.pl sekret@oke.wroc.pl